

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om statliga exportgarantier

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 februari 2001 en proposition med förslag till lag om statliga exportgarantier (RP 215/2000 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande om ärendet. Utlåtandet (GrUU 2/2001 rd) ingår som bilaga till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- miljöminister Satu Hassi och specialmedarbetare Marko Ulvila
- biträdande avdelningschef Risto Paaermaa och industrirådet Eeva-Liisa Virkkunen, handels- och industriministeriet

- regeringsrådet Raine Vairimaa, finansministeriet
- linjeförskare Kalevi Ahti och linjeförskare Päivi Luostarinen, utrikesministeriet
- verkställande direktör Markku Mäkinen, företagsverksamhetsdirektör Topi Vesteri och direktören för juridiska ärenden Marja Karimeri, Finnvera Abp
- avdelningschef Jyrki Laakso, Bankföreningen i Finland
- direktör Risto Suominen, Företagarna i Finland
- ekonomiske experten Peter J. Boldt, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC
- avdelningschef Juhani Huttunen, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT
- direktör Timo Airaksinen, Metallindustrins Centralförbund MET
- finansieringsdirektör Pekka Hölttä, Metso Abp.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ramlag om statliga exportgarantier. Genom den nya lagen upphävs den gällande lagen om exportgarantier. Lagen innehåller bestämmelser om villkoren och principerna för statens exportgarantiverksamhet. Exportgarantier skall beviljas för händelse av förlustrisk som kan uppstå i samband med export eller investeringar i utlandet. Om särskilda skäl föreligger kan också den kommersiella risken i

samband med investeringar täckas. Lagen innehåller inte några branschavgränsningar. Syftet med exportgarantierna är att stärka den ekonomiska utvecklingen i Finland genom att främja exporten och företagets internationalisering.

Exportgaranti kan beviljas med stöd av en fullmakt som statsrådet av särskilda skäl har givit också när den med export eller utlandsinves-

teringar sammanhängande risken är större än normalt.

Internationella bestämmelser om exportgaranti som Finland åtagit sig att följa, internationella konkurrensfaktorer och miljökonsekvenserna av de projekt som garanti söks för skall vägas in i beslutet om och villkoren för exportgaranti.

För exportgaranti tas ut en på risken beroende garantiavgift medan för beslut om exportgaranti kan tas ut en handläggningsavgift för de kostnader som uppstått.

Försäkringar, säkerheter, avtal om ansvarsbyte och andra arrangemang är tillåtna för att trygga statens intressen i händelse av förlust.

Det sammanlagda ansvaret för exportgarantier och skyddsarrangemang får uppgå till högst 7 900 miljoner euro. Däremot får garantiansvaret för specialrisktagning inte uppgå till mer än 700 miljoner euro och garantiansvaret för investeringsgarantier för kommersiella risker till mer än 200 miljoner euro.

Exportgarantierna beviljas och administreras av statens specialfinansieringsbolag Finnvera Abp.

Genom en statsrådsförordning utfärdas närmare bestämmelser om principerna för exportgarantiverksamheten.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Utskottet föreslår att lagförslaget godkänns i huvudsak med de ändringar grundlagsutskottet lägger fram i sitt utlåtande.

De statliga exportgarantierna är ett komplement till finansieringsutbudet när riskerna är så stora att inga pengar alls eller finansiering i otillräcklig utsträckning står att uppbringa hos privata finansörer. Det är motiverat med exportgarantier när finska företag i finansiellt hänseende kan konkurrera på lika villkor och när de gagnar vår samhällsekonomi.

De statliga exportgarantierna beviljas av Finnvera Abp, som i praktiken också administrerar dem. Bolagets styrelse har godkänt miljöprinciper för exportgarantiverksamheten. Bolaget bedömer bland annat miljöriskerna utifrån de fastställda principerna. I enlighet med internationell praxis är bolagets minimikrav att den gällande lagstiftningen och myndighetsföreskrifterna i bestämmelselandet skall följas. I OECD deltar Finland aktivt i samarbetet kring miljökonsekvensbedömning.

Det är av största vikt, menar utskottet, att statens exportgarantiverksamhet bedrivs på ett i etiskt hänseende ansvarsfullt sätt. Ett beteende under etiskt ansvar innefattar förutom hänsyn till miljöfrågor också bland annat respekt för de

mänskliga rättigheterna och skydd för de anställdas grundläggande fri- och rättigheter. Därför bör Finnvera Abp uppmärksamgöra de företag som beviljas exportgarantier på att de måste följa OECD:s handlingsdirektiv för multinationella företag.

De exportgarantier och andra ansvarsförbindelser som avses i lagen om statliga exportgarantier är privaträttsliga avtal. Ändring i beslut om dem kan inte sökas genom besvär utan eventuella tvistemål avgörs från fall till fall vid allmän domstol, om inte annat överenskommits.

Detaljmotivering

1 Lag om statliga exportgarantier

10 §. Enligt det föreslagna 3 mom. omräknas för beräkning av ansvaret avtalsvalutan till euro enligt valutakursen den dag exportgarantin trädde i kraft.

Utskottet har ändrat bestämmelsen utgående från nuvarande praxis så att ansvaret beräknas enligt kursen den dag exportgarantin beviljades. Det går alltid att klart ange när exportkrediten beviljades och därmed också ansvarsläget i realtid.

11 §. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet har utskottet kompletterat paragrafen med ett nytt 2 mom. om de bestämmelser i lagen om förvaltningsförfarande som skall tillämpas vid behandlingen och administreringen av exportgarantier.

12 §. I överensstämmelse med grundlagsutskottets ståndpunkt kompletteras lagen med en ny paragraf om offentlighet vid behandlingen av exportgarantier. I paragrafen hänvisas till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och 5 § lagen om statens specialfinansieringsbolag. I det senare lagrummet stadgas om en tystnadsplikt jämförlig med den som följs av kreditinstitut.

Det är mycket viktigt att förtroende råder mellan samtliga parter i exportgarantiverksamheten. Det kan gå årtal från det ansökan om exportkredit inlämnades och beslut fattades tills det slutliga handelsavtalet ingås. Ett projekt kan gå helt i stöpet om information under förhandlingarnas lopp läcker ut till konkurrenter och andra som eventuellt är intresserade av projektet. Följden kan vara enorma förluster på det nationella planet.

13 och 14 §. I och med att lagen kompletterats med en ny 12 § har 12 och 13 § i propositionen i oförändrad form omnummerats som 13 och 14 §.

2 Lag om ändring av 1 § lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet

1 §. Utskottet har bytt ut hänvisningen till lagen om exportgaranti (479/1962) i 2 mom. till en hänvisning till den nya lagen om statliga exportgarantier.

3 Lag om ändring av 4 § lagen om statsgarantifonden

4 §. Också i denna paragraf byts hänvisningen till lagen om exportgaranti ut mot en hänvisning till den nya lagen om statliga exportgarantier.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår ekonomikutskottet vördsamt

att det första lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett nytt andra och tredje lagförslag godkänns (Utskottets nya lagförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag om statliga exportgarantier

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1—9 §
(Som i RP)

10 §

Ansvarsgränser

(1 och 2 mom. som i RP)

För beräkning av det ansvar som avses i 1 mom. omräknas avtalsvalutan till euro enligt den kurs som Europeiska centralbanken har meddelat för valutan den dag exportgarantin beviljades.

11 §

Beviljandet och administreringen av exportgarantier

(1 mom. som i RP)

Bolaget skall vid handläggningen och administreringen av exportgarantier iakttä lagen om

förvaltningsförfarande (598/1982) och språklagen (148/1922). (Nytt)

12 § (Ny)

Offentlighet och sekretess

Beträffande offentligheten för bolagets verksamhet enligt denna lag gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och 5 § lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998).

13 och 14 §

(Som 12 och 13 § i RP)

Utskottets nya lagförslag

2.

Lag

om ändring av 1 § lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 18 juni 1998 om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet (445/1998) 1 § 2 mom. som följer:

1 §

Om de förbindelser som bolaget ger bestäms dessutom i *lagen om statliga exportgarantier* (/), *lagen om statsgarantier för företag som idkar skeppsbyggnads- eller rederirörelse* (573/1972), *lagen om statsgarantier och exportgarantier för investeringar som främjar miljö-*

vård (609/1973), *lagen om statsgarantier för tryggnad av basråvaruförsörjningen* (651/1985) och *lagen om statens kapitalgarantier* (594/1992).

Denna lag träder i kraft den 200 .

3.

Lag

om ändring av 4 § lagen om statsgarantifonden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 18 juni 1998 om statsgarantifonden (444/1998) 4 § som följer:

4 §

Statens ansvar

Staten svarar för de garantier och den borgen som specialfinansieringsbolaget har gett och som avses i *lagen om statliga exportgarantier* (/), *lagen om statsgarantier för företag som idkar skeppsbyggnads- och rederirörelse* (573/1972), *lagen om statsgarantier och exportgarantier för investeringar som främjar miljö-*

vård (609/1973) och *lagen om statsgarantier för tryggnade av basråvaruförsörjningen* (651/1985), om det i ett lagenligt förfarande har fastställts att bolaget i fråga om nämnda garantier och borgen är betalningsskyldigt och bolaget inte har fullgjort denna skyldighet.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 25 april 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Leena Luhtanen /sd
vordf. Mari Kiviniemi /cent
medl. Janina Andersson /gröna
Klaus Hellberg /sd
Susanna Huovinen /sd
Mikko Immonen /vänst
Reijo Kallio /sd
Marja-Leena Kemppainen /fkf

Kalervo Kummola /saml
Pekka Kuosmanen /saml
Mika Lintilä /cent (delvis)
Olli Nepponen /saml
Antti Rantakangas /cent
Mauri Salo /cent (delvis)
Juhani Sjöblom /saml
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Eelis Roikonen.

EkUB 5/2001 rd — RP 215/2000 rd